

WYROK Z DNIA 17 CZERWCA 2003 R.

SNO 33/03

W postępowaniu dyscyplinarnym dopuszczalne jest stosowanie instytucji dobrowolnego poddania się odpowiedzialności (art. 387 k.p.k. w zw. z art. 128 u.s.p.).

Przewodniczący: sędzia SN Wiesław Maciak.

Sędziowie SN: Kazimierz Jaśkowski (sprawozdawca), Hubert Wrzeszcz.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny w Warszawie z udziałem Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego sędziego Sądu Okręgowego oraz protokolanta po rozpoznaniu w dniu 17 czerwca 2003 r. sprawy sędziego w stanie spoczynku w związku z odwołaniem Ministra Sprawiedliwości od wyroku Sądu Apelacyjnego – Sądu Dyscyplinarnego z dnia 8 kwietnia 2003 r., sygn. akt (...)

- 1) u t r z y m a ł w mocy zaskarżony wyrok,
- 2) kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

U z a s a d n i e n i e

Wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2003 r., sygn. akt (...) Sąd Dyscyplinarny – Sąd Apelacyjny sędziego w stanie spoczynku uznał za winną popełnienia przewinień służbowych i uchybień godności urzędu sędziego polegających na tym, że:

I.

- 1) w okresie od sierpnia 2000 r. do października 2001 r., jako sędzia Sądu Rejonowego, przekroczyła termin sporządzenia uzasadnień w 11 sprawach,
- 2) w okresie od maja 2000 r. do 18 września 2001 r. w 66 sprawach doprowadziła do przewlekłości postępowania poprzez nieterminowe wydanie zarządzeń bądź też ich brak,
- 3) spowodowała zaginięcie akt spraw o sygn. I C 699/00, Nc 1816/99, Nc 1806/99, Nc 1807/00, Nc 1017/99,
- 4) przetrzymywała u siebie akta sprawy I C 482/00 w okresie od dnia 17 stycznia 2001 r. do 20 czerwca 2001 r.;

II. w dniu 20 września 2002 r. podjęła czynności służbowe znajdując się w stanie wskazującym na użycie alkoholu,

tj. przewinień z art. 107 § 1 w zw. z art. 104 § 4 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.) i wymierzył jej karę zawieszenia waloryzacji uposażenia na okres trzech lat.

Sąd Apelacyjny– Sąd Dyscyplinarny stwierdził, że obwiniona przyznała się do popełnienia wyżej wymienionych przewinień i złożyła wnioski o wydanie wyroku skazującego oraz wymierzenie kary dyscyplinarnej w postaci zawieszenia waloryzacji uposażenia na okres trzech lat do czego na podstawie art. 387 § 2 k.p.k. z zw. z art. 128 Prawa o ustroju sądów powszechnych przychylił się Sąd. Sąd Dyscyplinarny uznał przy tym, że wymierzona kara jest odpowiednia w stosunku do stopnia szkodliwości społecznej przewinienia oraz stopnia zawinienia sprawcy i uwzględnia stan zdrowia obwinionej, który stanowił podstawę do przeniesienia sędziego w stan spoczynku.

Od wyroku Sądu Dyscyplinarnego odwołanie na niekorzyść obwinionej wniósł Minister Sprawiedliwości. Zarzucił rażąco niewspółmierność orzeczonej kary oraz obrazę przepisów postępowania, które miało wpływ na treść orzeczenia przez błędne zastosowanie art. 387 k.p.k. Wniósł o zmianę wyroku przez zaostrzenie orzeczonej kary i wymierzenie na podstawie art. 104 § 3 pkt 4

Prawa o u.s.p. kary pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia. Zdaniem skarżącego wymierzona kara nosi cechy rażącej niewspółmierności w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k., gdyż Sąd Dyscyplinarny nie wziął pod uwagę uprzednich przewinień obwinionej, co powinno mieć znaczenie przy wymiarze kary jako element istotny dla oceny dotychczasowego życia i pracy obwinionej. Minister Sprawiedliwości wskazał na wyrok Sądu Dyscyplinarnego z dnia 11 października 2001 r., sygn. akt (...), którym sędzia w stanie spoczynku uznana została za winną tego, że przekroczyła ustawowe terminy do sporządzania uzasadnień w 37 sprawach w okresie od grudnia 1998 r. do dnia 14 lipca 2000 r. oraz dopuściła się przewlekłości i nieterminowości w wydawaniu zarządzeń mających na celu przygotowanie posiedzeń oraz wyznaczenie ich terminów w 21 sprawach i za to wymierzył jej karę nagany. Skarżący wskazał, że stopień społecznej szkodliwości czynów obwinionej jest znaczny, a wymierzona kara nie spełnia celów postępowania dyscyplinarnego. Ponadto zdaniem Ministra przepis art. 387 k.p.k. nie powinien znaleźć odpowiedniego zastosowania w postępowaniu dyscyplinarnym. Przepis ten statuuje wyjątek od ogólnych zasad postępowania karnego i co za tym idzie niedopuszczalna jest jego rozszerzająca interpretacja, w tym na użytek innego postępowania inkorporującego niektóre przepisy postępowania karnego.

Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny zważył, co następuje:

Rozważając zarzut dalej idący, a mianowicie obrazy przepisów postępowania, które miało wpływ na rozstrzygnięcie, należy wskazać, że Sąd dyscyplinarny proceduje na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.), a w sprawach nieuregulowanych, zgodnie z art. 128 – stosuje przepisy kodeksu postępowania karnego. Przepisy dyscyplinarne Prawa o ustroju sądów powszechnych nie stanowią o wyłączeniu stosowania poszczególnych instytucji kodeksu postępowania karnego, nakazują jedynie stosować przepisy kodeksu w sposób odpowiedni, tzn. z uwzględnieniem odmienności stosunków jakie

powstają na tle postępowania dyscyplinarnego. Przepis art. 387 k.p.k. przewiduje tzw. instytucję dobrowolnego poddania się oskarżonego odpowiedzialności karnej przy kumulatywnym spełnieniu określonych przesłanek. Zastosowanie tej instytucji jest wyłączone przy przestępstwach o największym ciężarze gatunkowym. Przepis art. 387 § 1 k.p.k. zawiera opis zakresu zastosowania tej instytucji odnoszący się do pojęć właściwych dla kodeksu karnego, nie oznacza to bynajmniej, że przedmiotowa instytucja nie może mieć odpowiedniego zastosowania do zdarzeń, stanowiących przewinienia na gruncie innych ustaw. W szczególności przy odpowiednim zastosowaniu kodeksu postępowania karnego do postępowania dyscyplinarnego należy stwierdzić, że instytucję dobrowolnego poddania się karze można stosować do czynów, które wprawdzie swym opisem nie odpowiadają hipotezie normy art. 387 § 1 k.p.k., jednak mieszczą się w zaczerpniętym z języka prawniczego pojęciu spraw o mniejszym ciężarze gatunkowym. Jak wskazano wyżej odesłanie zawarte w Prawie o ustroju sądów powszechnych do stosowania kodeksu postępowania karnego ma charakter generalny, nie ogranicza się jedynie do ogólnych zasad postępowania karnego, wprawdzie nie można stosować instytucji, które byłyby sprzeczne z istotą postępowania dyscyplinarnego, jednak instytucja dobrowolnego poddania się karze do nich nie należy.

Sąd Najwyższy uznał również za niezasadny zarzut rażącej niewspółmierności kary. Zgodnie z art. 104 Prawa o u.s.p. za uchybienia godności urzędu sędziego w okresie pełnienia służby sędziego w stanie spoczynku odpowiada dyscyplinarnie, sąd może orzec kary: upomnienia, nagany, zawieszenia waloryzacji uposażenia na okres od jednego roku do trzech lat, pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia.

Minister Sprawiedliwości podniósł, że obwiniona wydłużyła przebieg postępowania, przekraczając termin sporządzania uzasadnień w oznaczonych sprawach, jednak ocena ta wskazuje jedynie, że ów czyn stanowi przewinienie

służbowe, nie wystarcza do sformułowania oceny o znacznej społecznej szkodliwości tego. W odwołaniu wskazano, iż Sąd Dyscyplinarny pierwszej instancji nie rozważył uprzednich przewinień dyscyplinarnych obwinionej, przez co nie zostały rozważone wszystkie okoliczności podmiotowe sankcjonowanego czynu. Zasady wymiaru kary dyscyplinarnej nie zostały określone w Prawie o ustroju sądów powszechnych, tych reguł nie zawiera również kodeks postępowania karnego, który znajduje odpowiednie zastosowanie w postępowaniu dyscyplinarnym. Dlatego też należy przyjąć, że ustawodawca nie ograniczył Sądu dyscyplinarnego w podejmowaniu decyzji co do wymiaru kary. Sąd dyscyplinarny powinien kierować się swym uznaniem wyrobionym na podstawie wyczerpująco rozważonych okoliczności sprawy. Zatem rozważenie uprzednich karalności nie jest obligatoryjne w postępowaniu dyscyplinarnym, a jego brak nie dowodzi, iż wymierzona kara jest nieadekwatna do czynu.

Należy podkreślić, że przewinienia jakie popełniła obwiniona nie noszą cechy uchybień o najcięższym charakterze, dlatego nie jest zasadny wniosek o wymierzenie kary najbardziej dolegliwej, a mianowicie pozbawienia prawa do stanu spoczynku wraz z prawem do uposażenia. Kara wymierzona obwinionej cechuje się dużym stopniem surowości, a Sąd Najwyższy nie znalazł podstaw do uznania jej za rażąco niewspółmierną, co stanowiło by przesłankę do zmiany orzeczenia.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy – Sąd Dyscyplinarny na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 104 § 3 i art. 128 Prawa o ustroju sądów powszechnych orzekł jak w sentencji wyroku.